

INFORMACIONS I MATERIALS

Ajuntament de Barcelona
SERVEI D'ACTIVITATS ARQUEOLÒGIQUES

u-2.44

Ajuntament de Barcelona
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT.
PLAÇA DEL REI. 08002 BARCELONA. TELÈFON 315 11 11

MHCB 12958

GENERALITAT DE CATALUNYA	
DEPARTAMENT DE CULTURA	
19 10 1987	
ENTRADA	SORTIDA
N.º 6772	N.º

A Barcelona, amb data 19 d'octubre de 1987
faig entrega al Servei d'Arqueologia de la Direcció
General del Patrimoni Artístic del Departament de
Cultura de la Generalitat de Catalunya, de l'informe, ^{LA MEMÒRIA}
l'inventari i els plànols pertinents que corresponen
al treball arqueològic dut a terme al Palau del Mar-
quès d'Alfarràs, Parc del Laberint d'Horta (Barcelona),
durant els mesos de juny i juliol de 1987.

Boix

Museu d'Història
de la Ciutat
Institut de Cultura
Ajuntament de Barcelona
BIBLIOTECA

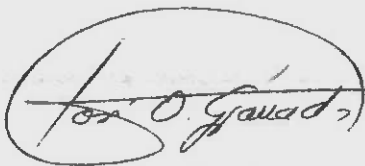
Codi 113

MEMÒRIA
INFORME CORRESPONENT A LES PROSPECCIONS

ARQUEOLÒGIQUES AL PALAU DEL MARQUÈS

D' ALFARRÀS. PARC DEL LABERINT D' HORTA

BARCELONA. JUNY - JULIOL 1987.

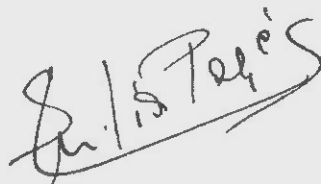

V. P.

ARQUEOLOGA

El Cap del Servei
d'Activitats arqueològiques

Emília Pagès i Buisan

Ajuntament de Barcelona

SERVEI D'ACTIVITATS
ARQUEOLÒGIQUES

PLAÇA DEL REI
08002 - BARCELONA

La redacció d'un projecte per salvar, conservar i rehabilitar la casa senyorial del Laberint d'Horta, tasca assumida per l'Escola Taller de Rehabilitació del Patrimoni -instal.lada en aquest lloc des de la seva constitució el 1986- obligava a la realització d'un estudi previ històric i arqueològic del conjunt de les estructures per tal de conèixer a fons l'origen, tipus, funció i evolució de la casa al llarg del temps. Fer una tasca de recuperació documental i d'informació del projecte.

Conscient d'aquesta necessitat, el Servei d'Activitats Arqueològiques de l'Ajuntament de Barcelona, va proposar a la Direcció de l'Escola-Taller la realització d'un estudi arqueològic els resultats del qual poguessin enriquir i completar amb noves dades o omplir els buits que deixava l'estudi ja iniciat de la documentació escrita.

Aquesta feina, supervisada i depenent del Servei d'Activitats Arqueològiques, va ser encomenada després d'un concurs públic a l'arqueologa Emília Pagès Buisan, qui, amb el corresponent permís del Servei d'Arqueologia de la Generalitat ha realitzat el treball, la primera fase del qual va finalitzar el passat mes d'agost.

És d'aquesta primera intervenció que s'ofereixen els resultats i les propostes sorgides de la seva anàlisi per prosseguir la tasca d'intervenció arqueològica vist l'interès que té tant pel projecte com pel coneixement històric de l'edifici.

Ajuntament de Barcelona

SERVEI D'ACTIVITATS
ARQUEOLÒGIQUES

PLAÇA DEL REI
08002 - BARCELONA

Es obligat fer una breu introducció per expressar en primer lloc, la necessitat de l'actuació arqueològica quan s'intervé sobre el patrimoni històric-arquitectònic i en segon lloc destacar el grau de complexitat que aquesta comporta degut a les condicions que la zona a excavar pot presentar: accesos perillosos, zones enrunades, etc.

Els treballs arqueològics efectuats a l'interior de la casa senyorial del Laberint d'Horta responen a uns objectius amb la intenció de copsar les dades arqueològiques en diferents punts i dotar de contingut arqueològic les referències documentals sobre el conjunt.

Els punts d'intervenció s'han centrat en el nucli més antic format per l'anomenada Torre Subirana i dues edificacions annexes a ella: la nau amb volta de canó i absis i el mur circular que l'envolta.

Ajuntament de Barcelona

SERVEI D'ACTIVITATS
ARQUEOLÒGIQUES

PLAÇA DEL REI
08002 - BARCELONA

S_I_T_U_A_C_I_Ó

La casa senyorial del Parc del Laberint presideix l'entrada dels jardins coneguts amb aquest nom i un dels atractius potencials del Districte 7 (Horta - Guinardó).

Geograficament, l'indret del Laberint es situa al peu del vessant septentrional de la Serra de Collcerola per on circulen cursos d'aigua més o menys regulars.

La Serra de Collcerola com a unitat de relleu més important de l'entorn, determina el component morfològic del lloc. La serralada composta per llicrelles silurianes assentades sobre un basament granític esdevé pedruscall barrejat amb argila sorrenca a la seva falda i és aquest substrat el que identifiquem en tot el jaciment.

DESCRIPCIÓ DE L'EXCAVACIÓ

El lloc on es van realitzar les prospeccions presenta un denominador comú en quant a l'ús o funció per al qual va ser destinada aquesta peça de la casa, ben segur perquè reunia les condicions adequades: sales espaioses i una atmosfera fosca i humida indispensables en un bon celler. Sines i instal·lacions usuals per fer el vi: bótes, arren- glerades damunt dels setials amb volta d'obra vis- ta, gàbies i una premsa d'engrenatges de les de palanca múltiple contribueixen a definir encara més aquest ambient.

Aquesta homogeneïtat a tot l'àmbit es perd quan es dissecciona la zona, objecte de la interven- ció, en diferents sectors a raó de les característi- ques estructurals que els defineixen.

L'exposició, doncs de la intervenció, quedarà repartida seguint la relació d'àmbits designats com:

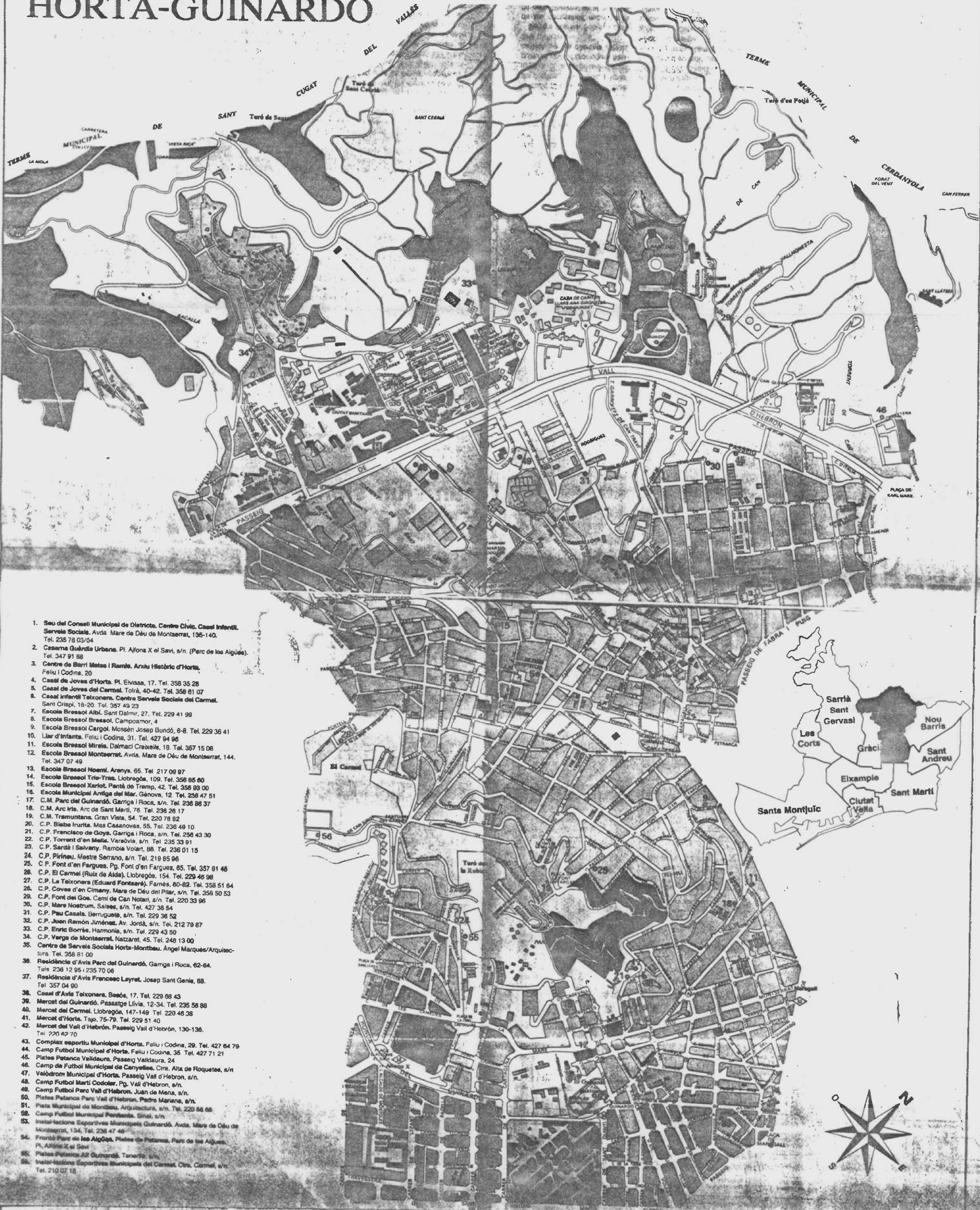
- A.- Sala amb absis
- B.- Zona externa a la sala i a l'anella
- C.- Recinte anular o anella
- D.- Torre
- E.- Sota escala

La sala A és una nau d'obra més aviat rústega feta amb pedra trencada sense polir, amb volta de canó i capçada per un sol absis.

La volta feta amb el procediment d'un motlle d'encanyissat i amb llosetes primes, arrenca d'una

DISTRICTE HORTA-GUINARDÓ

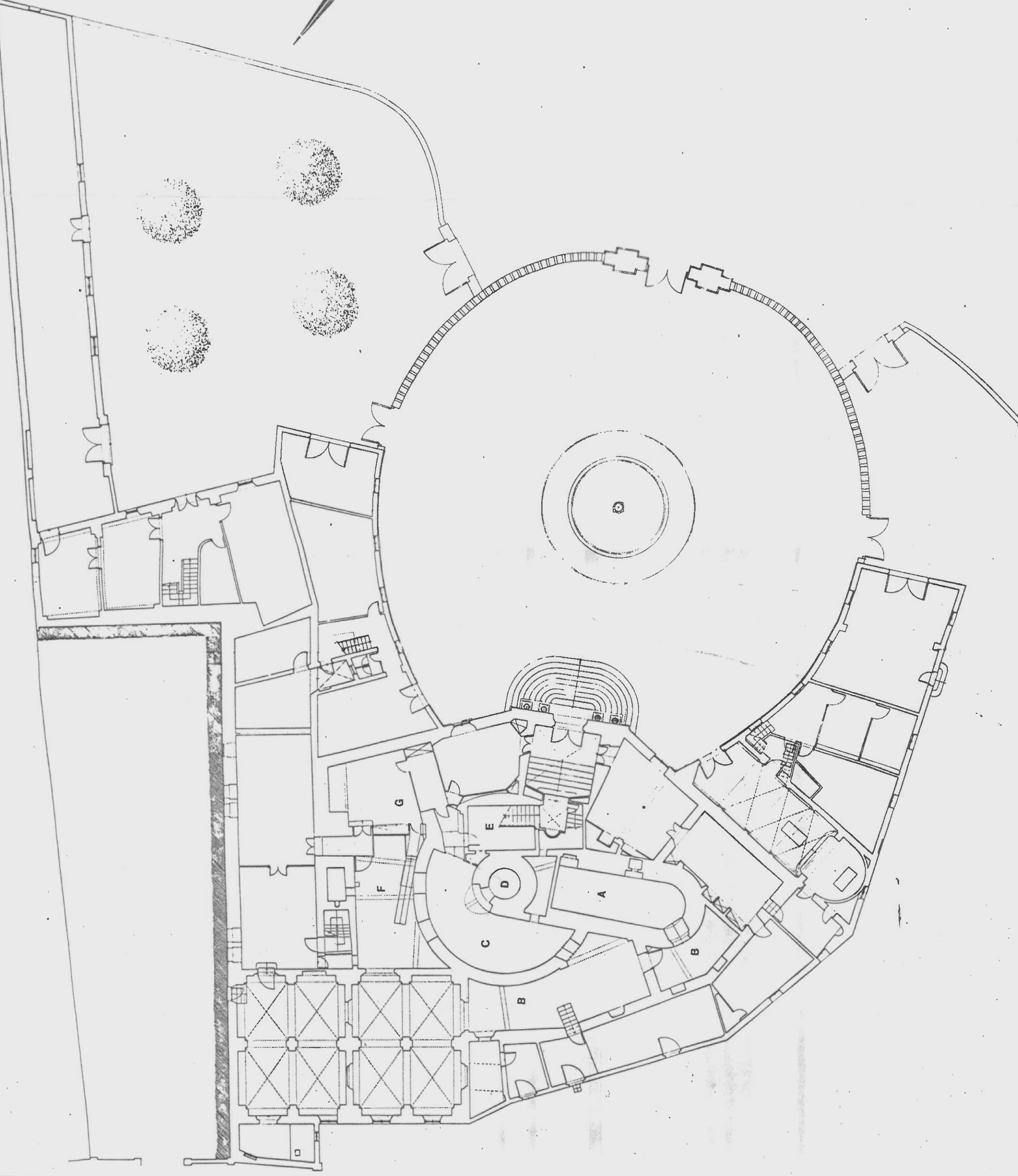
1. Seu del Consell Municipal de Districte. Centre Cívic. Casal Infantil. Serveis Socials. Avda. Mare de Déu de Montserrat, 136-140. Tel. 235 78 03/04
2. Caserna Guàrdia Urbana. Pl. Alfons X el Savi, s/n. (Parc de les Aigües). Tel. 347 91 58
3. Centre de Barri Matas i Ramis. Arxiu Històric d'Horta, Feliu i Codina, 20
4. Casal de Joves d'Horta. Pl. Eivissa, 17. Tel. 358 35 28
5. Casal de Joves del Carmel. Tolerà, 40-42. Tel. 358 81 07
6. Casal Infantil Teixonera. Centre Serveis Socials del Carmel. Sant Cugat, 18-20. Tel. 357 49 23
7. Escola Bressol ABl. Sant Dalmau, 27. Tel. 229 41 99
8. Escola Bressol Bressol. Campamor, 4
9. Escola Bressol Cargol. Mossèn Josep Buidó, 6-8. Tel. 229 36 41
10. Llar d'infants. Feliu i Codina, 31. Tel. 427 94 95
11. Escola Bressol Mireia. Dalmau Creixells, 18. Tel. 357 15 08
12. Escola Bressol Montserrat. Avda. Mare de Déu de Montserrat, 144. Tel. 347 07 49
13. Escola Bressol Noemí. Arenys, 65. Tel. 217 09 97
14. Escola Bressol Triu-Triu. Llobregós, 109. Tel. 358 85 60
15. Escola Bressol Xarlot. Pantà de Tremp, 42. Tel. 358 89 00
16. Escola Municipal Antiga del Mar. Génova, 12. Tel. 238 47 51
17. C.M. Parc del Guinardó. Garriga i Roca, s/n. Tel. 238 86 37
18. C.M. Arcs. Arc de Sant Martí, 76. Tel. 220 78 82
19. C.M. Tramuntana. Gran Vía, 54. Tel. 238 49 10
20. C.P. Bieba Inrta. Mas Casanovas, 55. Tel. 238 49 30
21. C.P. Francisc de Goya. Garriga i Roca, s/n. Tel. 235 33 81
22. C.P. Torred d'en Mella. Versòvia, s/n. Tel. 235 33 81
23. C.P. Sardà i Selvaný. Rambla Volant, 88. Tel. 238 01 15
24. C.P. Pirineu. Mestre Serrano, s/n. Tel. 219 85 96
25. C.P. Font d'en Fargues. Pg. Font d'en Fargues, 65. Tel. 357 81 46
26. C.P. El Carmel (Ruiz de Alda). Llobregós, 154. Tel. 229 45 98
27. C.P. La Teixonera (Eduard Fontseré). Farnes, 80-82. Tel. 358 51 64
28. C.P. Coves d'en Cimany. Mare de Déu del Pilar, s/n. Tel. 358 50 53
29. C.P. Font del Gos. Camí de Can Notari, s/n. Tel. 220 33 98
30. C.P. Mare Nostrum. Saïses, s/n. Tel. 427 38 54
31. C.P. Pau Casala. Berruete, s/n. Tel. 229 38 52
32. C.P. Juan Ramón Jiménez. Av. Jordà, s/n. Tel. 212 79 87
33. C.P. Enric Borrás. Harmonia, s/n. Tel. 229 43 50
34. C.P. Virga de Montserrat. Natzarot, 45. Tel. 248 13 00
35. Centre de Serveis Socials Horta-Montbau. Angel Marqués/Arquitectura. Tel. 358 81 00
36. Residència d'Avís Parc del Guinardó. Garriga i Roca, 62-64. Tels. 238 12 95 i 235 70 04
37. Residència d'Avís Francesc Layret. Josep Sant Genís, 88. Tel. 357 04 90
38. Casal d'Avís Teixonera. Beós, 17. Tel. 229 88 43
39. Mercat del Guinardó. Passatge Llívia, 12-34. Tel. 235 58 88
40. Mercat del Carmel. Llobregós, 147-149. Tel. 220 46 38
41. Mercat d'Horta. Tajo, 75-79. Tel. 229 51 40
42. Mercat del Vall d'Hebrón. Passeig Vall d'Hebrón, 130-136. Tel. 220 82 70
43. Complex esportiu Municipal d'Horta. Feliu i Codina, 29. Tel. 427 64 79
44. Camp Futbol Municipal d'Horta. Feliu i Codina, 35. Tel. 427 71 21
45. Pista Patanca Valldaura. Passeig Valldaura, 24
46. Camp de Futbol Municipal de Canyetes. Ctra. Alta de Roquetes, s/n
47. Camp Futbol Municipal d'Horta. Passeig Vall d'Hebrón, s/n
48. Camp Futbol Martí Codolar. Pg. Vall d'Hebrón, s/n
49. Camp Futbol Parc Vall d'Hebrón. Juan de Mena, s/n
50. Pista Patanca Parc Vall d'Hebrón. Padro Manana, s/n
51. Pista Municipal de Montbau. Arquitectura, s/n. Tel. 229 86 88
52. Camp Futbol Municipal Penitents. Sinel, s/n
53. Instal·lacions Esportives Municipals Guinardó. Avda. Mare de Déu de Montserrat, 134. Tel. 236 47 46
54. Frontó Parc de les Aigües. Pista de Patanca. Parc de les Aigües. Pl. Alfons X el Savi
55. Pista Patanca AR Guinardó. Tenebris, s/n
56. Instal·lacions Esportives Municipals del Carmel. Ctra. Carmel, s/n. Tel. 210 07 18

línia d'impota practicament sense volada, acompanyada d'una filera de forats o traus de bastida.

La nau no té altres obertures que les de les dues portes practicades al cantó de migjorn. Les dues presenten un arc de mig punt dovellat que arrenca de la mateixa línia d'impota. En cap de les dues es poden reseguir els llindars originals i tan sols s'entreveuen els brancals fins a mitja alçada. De les dues, la més propera al mur est, ha conservat un segon arc en degradació de les mateixes característiques que el primer, però malhauradament d'aquesta porta n'ignorem l'aspecte extern. L'altra porta resta totalment desfigurada fins i tot exteriorment. Ambdues van ésser tapiades amb una obra massissa de pedres i maons lligats amb morter, convertint-les amb una especie de nínxols amb prestatges.

Les parets presenten un acabat carreuat i en quant al paviment primitiu no en tenim cap vestigi tan sols podem intuir el nivell de la seva entrega contra els murs ja que aquests, completament descalçats, descansen sense fonament damunt la roca. La lleugera inflexió de la primera filada insinua la banquetta per damunt de la qual s'estendria el paviment coincidint amb el nivell del llindar de les portes.

Tot l'espai era cobert en iniciar el treball, d'un terrenament de material d'enderroc sobre el qual s'assentaven els setials d'obra vista. Es va extreure aquest farciment (U.E. 0) de la zona davant de les portes i immediatament per sota va aflorar el sòl de pedruscall (U.E. 1). Seguidament, l'actuació es va concentrar a la zona de la capçalera on ja es coneixia l'existència d'una cavitat que vam poder definir com a sitja o dipòsit excavada a la roca mare. Ben aviat es va notar que la terra que envoltava la boca (U.E. 17) contenia material força heterogeni amb predomini de ceràmiques molt grolleres alguna d'elles

amb decoració geomètrica incisa. Aquest farciment es filtrava per entremig d'un conjunt de grans pedres (U.E. 16). Aquests farciments omplien un rebaix del sòl, a manera de clot, a l'entorn de la boca de la sitja la qual havia estat reforçada amb un anell de maons lligats amb morter.

La sitja amb forma de gran ampolla, de 1,85 m. d'alçada i boca de 64 cm. de diàmetre, presentava un revestiment intern de morter amb pedres tipus graveta només en el terç superior mentre que la resta de la superfície i el fons eren de roca descarnada. De l'interior es van extreure uns quans cabassos de terra (U.E. 27) que contenia un material assimilable al del farciment de la superfície i que deduem s'hauria escolat dins la sitja.

A prop de la sitja (U.E. 6) es van localitzar un seguit de forats de diàmetres que oscil·laven entre els 10 i 35 cm. (U.E. 7-37-38-39-40-41). Aquests forats correspondrien a l'assentament d'estructures de fusta.

L'accés actual a aquesta estança es feia a través d'una porta practicada al cantó nord de la capçalera, amb una petita rampa d'obra vista que salvava el desnivell de l'exterior.

Just davant d'aquesta entrada es va obrir una cala tocant al parament extern de la sala A. La cala va mostrar per un cantó la presència d'uns farciments (U.E. 10 i U.E. 18) amb material escadusser integrat bàsicament per vidriades monocromes i per un altre uns elements estratigràfics que Harris defineix com "interface" : la rasa (U.E. 52) que conté la canonada "Bein" i que travessen un antic dipòsit de recollida d'aigües (U.E. 22-23-13-12-11) de parets de maó i arrebossat, ara omplert de runa (U.E. 51).

La presència d'aquests elements eliminaria l'existència de vestigis més antics.

No obstant, es va continuar la recerca obrint una petita cala darrera la paret septentrional de la sala A que permetès no sols cercar noves dades en el subsòl si no també compaginar-les amb l'actuació per damunt d'ell, investigant els elements arquitectònics ara disfressats per capes de pintura i arrebossats.

Destacar un arc de carreus ben escairats que s'empotra contra el mur septentrional. Arc d'empenta considerable i que té un paral·lel a la sala F.

A nivell del subsòl, senyalar la continuació de la rasa i la canonada. El farciment que les cobria (U.E. 21) és bastant deficient en material.

Es una constant el grau d'escassa fonamentació tant del mur com del pilar de l'arc i l'aflorament del pedruscall a poca fondària del paviment d'inici (U.E. 9).

Amb el nom de recinte anular o anella s'ha definit l'altra gran estructura d'habitació que seguint un traçat circular circumda la torre i s'entrega als murs de la sala A.

L'accès primitiu a l'interior d'aquest recinte el podem endevinar mirant la planta i completant imaginàriament la circumferència destruïda en fer les dependències de la residència, així veiem com només a través d'una de les portes de la sala A s'entraria a l'interior de l'anella. Cal pensar que seria poc pràctica l'existència d'aquest únic accés i és per això que ens decantem a creure en la possibilitat d'un altre, com ara un portal, el qual podria ubicar-se a la zona G.

La tècnica constructiva del recinte anular no difereix de la utilitzada a la sala A. Una obra de pedres sense polir amb una coberta feta sistema d'encanyissat. La volta va requerir l'aixecament de la paret que cenyeix la torre.

Una trompa un tant rústega salva l'angle interior d'entrega de la volta amb la paret de la sala A.

Al llarg del parament s'observen els forats o treus de bastida.

El terra no estava pavimentat sinó que era un sòl de terra trepitjada.

Es van practicar petits tasts a la cara interna del mur anular, en alguns llocs obtindriem l'aparició de la roca mare però en arribar a la paret on s'obre la porta d'accès a la cuina (G), es va localitzar un clavagueró (U.E. 31) que circulava per sota a'un forat de la paret del recinte i que rebria el desguàs d'un tub de terra cuita (U.E. 32) empotrat en una obra massissa de pedres i maons lligats amb morter, la qual era visible una vegada retirat el prestatge de rajols que el tapava i que alhora amagava l'entrada o sortida d'una obertura o conducte (U.E. 35) que travessava la paret de pedra que s'entrega a l'anella. El material obtingut dels farciments (U.E. 30 i U.E. 33 i 34) era molt escàs amb predomini de terrissa vidriada.

Si pel cantó intern es van obtenir aquests resultats, el sondeig per la banda externa va acabar de confirmar el grau de reforma amb la troballa d'un pou negre (U.E. 25) construït amb parets de maons, volta a plec de llibre i terra enrajolat. El pou estava ple de runa però el pòsit (U.E. 26) contenia abundants restes materials datables de principis del segle XI. L'obra havia estat feta retallant el sòl natural.

Aquest pou rebria el desguàs d'una canonada de

tubs de terra cuita vernissada la qual va ser substituïda per la canonada de fibrociment que discorria en gran part per sota terra.

La presència d'aquest pou dificultaria solar aquesta part d'habitació que vam trobar coberta per un pam de terra i runa aplanat cobrint directament el terra verge.

En aquest indret es va observar un tram del mur perimetral que s'assenta damunt el pedruscall i presenta un aparell matusser compost per material constructiu divers i dispers.

No entrarem ara a parlar en detall de la torre circular coneguda amb el nom de Torre Subirana però sí a fer esment de la reforma, que a l'igual que altres estructures, la dita torre va sofrir.

Les modificacions que situem cap a mitjans del segle XX, en relació probablement amb les feines vitivinícoles de la mansió, es centren en: l'obertura d'un esvoranc, de l'alçada d'una persona, a fi d'accedir a l'interior on s'hi van instal·lar uns fogons necessaris en el procés enològic. Aquesta obertura a nivell del basament de la torre ens va permetre observar el gruix de l'obra, la seva factura i l'escassa fonamentació.

Davant d'aquesta entrada es va obrir una petita cala. El pendent natural, orientat nord-oest - sud-est feia que en aquest punt el pedruscall aflorés a una cota més fonda i per tant el farciment trobat tenia una potència significativa. El farciment de terres (U.E. 26) contenia abundant material ceràmic integrat per: vidriades monocromes, vidriades de reflexos i vidriades blaves. Sobre aquest farciment descansaven

dos graons fets amb maons i rajoles.

L'últim sondeig es va practicar sota el tram d'escala que porta al pis superior. La volta d'escala queda tancada dins d'una habitació o rebost (L) propera a la cuina. L'objectiu era seguir un altre arc de llanella des de la cara interna. Vam poder confirmar la seva existència a una cota més baixa. El tros descobert presentava una petita rasa (U.E. 49) coberta per un farciment (U.E. 47), ric en material ceràmic datable de finals del segle XVIII, sobre el qual descansava el paviment (U.E. 46) de la cambra.

NOTE

- 1.- Feature interface: a type of unit of stratification resulting from the destruction of pre-existing stratification, rather than by the deposition of soils. p.123.

Edward C. HARRIS, Principles of Archaeological Stratigraphy. Academic Press, London
1979

Ajuntament de Barcelona

SERVEI D'ACTIVITATS
ARQUEOLÒGIQUES

I N T E R P R E T A C I Ó I C R O N O L O G I A

Potser una de les respostes menys fàcils ha estat adjudicar una funció a la construcció descrita amb la lletra A. Aquesta nau, a primer cop d'ull, va ser batejada amb el nom de "capella", guiats primordialment per unes característiques físiques que ens ho recordaven i l'ànim de resoldre el que les fonts documentals no en donaven testimoni. A menys, que aquest silenci es trenqui, des del punt de vista arqueològic no tenim els elements suficients com per sostenir aquesta atribució.

Tot i que es coneixen capelles romàniques molt simples també de nau única amb un sol absis, ja no és tan usual la mancança d'uns trets que, estereotipant una capella romànica, no trobem reflectits en el nostre edifici. D'una banda, l'absència d'obertures siguin finestres o espitlleres, llevat de les dues portes que com a tals no s'assemblen en res a la idea de portal amb arquivoltes o flanquejat per columnes. Tampoc s'observen cornises ornamentades, frisos o arcuacions ni cap insinuació d'arc triomfal. A tot això cal afegir que l'orientació de la pseudo-capella fuig de la norma doncs l'absis s'encara a ponent.

El mètode constructiu en canvi sí pertany a la tècnica de l'època, malgrat que interiorment no presenta un acabat homogeni: la paret nord i la de llevant ofereixen un aparell carreuat mentre que l'absis i la paret de migjorn adopten un acabat més ordinari, que podriem considerar com una anomàlia constructiva sense que per això varif la datació.

En quant a la pavimentació aquesta podia haver estat una simple capa de morter.

Criden l'atenció dins del recinte, el grup d'empremtes de pal. Els orificis són "circulars, tallats a la roca amb un diàmetre que varia entre els deu i els vint-i-cinc o trenta centímetres i una fondària que pot arribar a un pam". S'interpreten com a punts d'assentament de posts i peus drets per al sosteniment d'estructures de fusta. Malhauradament no se'ls ha pogut associar a cap tipus de ceràmica.

L'altra unitat a assenyalar, és la sitja de la qual no podem precisar el perfil originari ja que la boca, refeta d'obra, es troba a un nivell inferior del que pensem seria la primitiva entrada. L'obertura d'una sitja gaire bé sempre s'interpreta per servir com a contenidor de gra.

Tant els orificis de pal com la sitja podrien ser contemporanis a l'edificació, amb la qual cosa ens trobaríem davant d'una possible casa medieval la qual mantindria el record de la construcció primitiva en la qual tota la casa era una sola habitació.

Dissortadament, les restes materials trobades en els farciments no recolzen la cronologia només la ceràmica més grollera pot ser li associada, però la pervivència de certes factures és molt amplia i això ens fa dubtar.

Manquen encara elements de judici com seria l'observació de la coberta externament, que ens permetin refutar o confirmar la hipòtesi.

Durant aquesta primera campanya, a la torre no s'hi ha pogut intervenir directament, si bé no hem d'oblidar que actua com un centre del qual irradien els demes habitatges.

Del recinte anular, mitja circumferència ens ha arribat practicament a trossos o desfigurada. La seva

entrega contra les dues parets de la sala absidada, manifesten la similitud constructiva dels dos estatges per bé que continua sense resoldre's l'altre possible accés a l'interior del passadis des de l'exterior.

L'àrea intermedia entre l'anella i el circuit poligonal ha sofert un alt grau d'intrusions en fer-hi el traçat d'instal·lacions, que desvirtuen la configuració primitiva. Però veiem que en un radi proper i adjacent al mur extern de l'anella s'ubiquen un seguit d'unitats: murs de pedra de carreus ben escairats un arc rebaixat suportat per mènsules, un dipòsit construït en pedra, totes elles ens apropen a la residència baix medieval.

El mur poligonal construït en un moment que situem entre els segles XV a XVII ofereix per contra un aparell matusser on s'han utilitzat elements reaprofitats, que alterna amb panys de paret, on damunt d'un sòcol de pedra, s'aixeca una paret de tàpia. Constrït amb "deixadesa" i apressament amb ganes d'habilitar noves dependències durant aquest període.

En un interval de temps que no superaria el pas d'un segle es succeïrien: la construcció de la nau absidada, el cinturó de pedra, el cos afegit entre la nau i la torre i l'aixecament de la volta. Plantejar-se que l'anella junt amb la torre i la nau, aquesta última amb imatge d'espigó, actuarien com a reducte defensiu és exagerar. Els documents parlen de l'existència del celler des del segle XV i no cal admetre com accepció única la de bodega si no també la de graner, magatzem d'oli o de productes agrícoles en general.

L'escassetat d'elements culturals associables a la cronologia d'aquests àmbits pot respondre a diferents factors: a l'ús d'atuellis en matèries peribles, o que

l'hàbitat en qüestió només fos temporal i no residència permanent. Tampoc s'han trobat indicis d'una destrucció violenta o d'un abandonament perllongat, ans el contrari l'indret ha estat habitat sempre a pesar que certs estadis d'ocupació no han deixat una empremta sòlida.

La casa aïllada aglutinant una torre per dotar-la d'un cos fortificat no ens ha d'estranyar si fem un paral·lelisme amb el gran nombre de masies que presenten una torre al seu costat i es comuniquen amb aquesta per mitjà d'un pas elevat.

Tampoc hem d'oblidar que les estances destacades d'una finca rural basicament són: l'entrada, la cuina, l'estable, el celler i l'escala, algunes de les quals podem intuir-les. Referent als indrets on es desenvolupa la vida, J. Amades comenta que, la part davantera encarada a migjorn resta abandonada i reservada als amos i tota la vida rural i de treball passa a la part posterior. Aquesta última observació encaixa força bé amb la distribució que adopta la finca, on precisament la banda de migdia és la que ha sofert més modificacions mentre que la posterior s'ha mantingut com una àrea destinada a les labors domèstiques (cuina, celler).

Raonar el perquè del predomini de la disposició circular (torre, anella) ens porta a especular dins la simbologia, dins l'esperit popular i les creences ancestrals on el cercle, com a representació del sol, té virtuts davant dels enemics invisibles. Però això ja seria entrar en un altre tema.

Amb el temps, l'edifici entrà en una nova etapa de la seva història, i agafà una altra fesomia més d'acord potser amb els llinatges que hi residirien. Es faran obres de reforma, ampliació amb imposició de nous estils per millorar-ne les condicions residencials.

La majoria de les restes materials trobades en els farciments per terraplenar o en pòsits de conduccions ofereixen una cronologia bastant uniforme, no anterior al segle XVI i que arriba fins els nostres dies (llevat de les ceràmiques grolleres ja esmentades que podrien ser l'únic vestigi d'un moment anterior). Aquesta presència d'elements apareguts de forma dispersa però reincidentes en el temps fan pensar que el lloc va ser més freqüentat que mai.

De les peces que ens proporcionen una datació concreta, citar les tres monedes: un ardit de 1709, un maravedí de 1718 i un dinerillo del regnat de Felip V.

En quant a la ceràmica, els fragments de terrissa de reflexos amb pinzell-pinta i els de ceràmica blava d'influència del Renaixement corresponen als segles XVI-XVII. El plat polícrom dels anomenats "florejats" al segle XVIII i pertanyents als segles XIX i principis del XX, les peces trobades en el pòsit del pou negre.

A més d'aquestes troballes que faciliten una cronologia precisa, recordar que la resta del conjunt material l'integren: vidriades monocromes, viâres, objectes metàl·lics i ossos.

Les estructures de l'època moderna-contemporània són obviament els testimonis de les reformes que han destruït o modificat les distribucions originals: obreria de portes, tapiatge d'altres, rebaix del sòl per a inclusió de nous serveis, anul·lació de conduccions anivellament dels sòls, nova pavimentació i col·locació dels sètials per a les bótes.

L'estudi de la casa particular a vegades desborda les claus de la història de l'art, de la història de la construcció, ... perquè quan s'examinen restes

d'habitacions siguin quines siguin les proporcions que han quedat, sempre ens demanem si no n'hi havia d'altres més antigues i com serien.

És per això que cal tenir present diversos fets: "... la permanence des formes de l'habitation depuis la préhistoire jusqu'à aujourd'hui et l'étroite relation entre la construction de la maison, d'une part et les matériaux immédiats et le milieu physique, géographique et archéologique d'autre part."²

(M.J. Puig i Cadafalch)

NOTES

- 1.- L.MORRELL - J.BARRACHINA, el Castell de Llinars del Vallès. Publicacions de L'Abadia de Montserrat Barcelona, 1983. Pàg.29.

- 2.- F.DI CAFFIDIA GONZAGA ET ALTRI, Architecture gothique en Catalogne. Ed. de la Fondation Cambó, Paris, 1935. Pàg.95.

B I B L I O G R A F I A

- AMADES 1938 La Casa. La Neotipia, Barcelona.
- BATLLORI i 1974 Ceràmica catalana decorada. Ed.Vicens
LLUBIA Vives, Barcelona.
- CIURANA 1980 Els vins de Catalunya. Publicacions
de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- DE BOUARD 1977 Manual de arqueologia medieval.
RIU Ed.Teide, Barcelona.
- FULLANA 1984 Diccionari de l'art i dels oficis
de la construcció. Ed.Moll, Palma de
Mallorca.
- HARRIS 1979 Principles of archaeological stra-
tigraphy. Academic Press, London.
- JUNYENT 1976 Catalunya romànica. L'arquitectura
del segle XII. Publicacions de l'aba-
dia de Montserrat, Barcelona.
- MONREAL i 1983 El Castell de Llinars del Vallès.
BARRACHINA Publicacions de l'abadia de Montserrat,
Barcelona.
- RAVENTOS 1905 Prensas para vino. Biblioteca del
resumen de agricultura, Barcelona.

- VV.AA. 1958 Geografia de Catalunya. Ed.Aedos, Barcelona.
- VV.AA. 1985 Gran geografia comarcal de Catalunya.
Fundació Enciclopedia catalana, Barcelona.
- VV.AA. 1935 L'architecture gothique civile en Catalogne. Ed. de la Fondation Cambó, Paris.

Ajuntament de Barcelona

SERVEI D'ACTIVITATS
ARQUEOLÒGIQUES

PROPOSTES

Els objectius assolits han fet palesa la necessitat d'una continuïtat, amb objecte de confirmar i completar les dades obtingudes. És evident, que no és tan sols l'exploració del subsòl la que aporta informació valuosa, si no que la intervenció arqueològica damunt de l'edifici esdevé obligada a fi d'extreure la màxima documentació.

Després d'avaluar els resultats creiem convenient el seguiment de certs conjunts arquitectònics que en aquesta primera campanya han quedat només apuntats.

En primer lloc, proseguir l'estudi en alçat de la nau absidada. En particular, l'observació de la coberta amb la finalitat de:

- delimitar el conjunt arquitectònic totalment i precisar els aspectes tècnics i culturals
- cercar les possibles restes materials que farcirien l'interior de la volta (carcanyols).

Ambdós punts ajudarien a respondre l'interrogant que planteja la funcionalitat d'aquest edifici.

En segon lloc, comprovar la interrelació existent entre diverses construccions, que per la similitud que presenten amb les ja estudiades, durien a definir àmbits possiblement coetànis. Ens referim a la zona externa de l'anella.

24

apart de l'estudi de cadascuna de les unitats estratigràfiques, caldrà:

- establir l'extensió de l'àrea per configurar el traçat de la residència d'època baix medieval
- definir les activitats que s'hi van desenvolupar (domèstiques, industrials,...).

Simultaniament identificar els trams del segon recinte poligonal i les dependències a ell adossades extra i intra murs.

Un altre dels punts a tractar, es centraria en l'estudi de la torre, element distintiu del conjunt residencial, tant des de l'exterior com des de l'interior:

- l'estudi del parament extern per tal de conèixer l'alçada original de la torre i discernir les successives reformes
- l'estudi del parament intern amb l'observació dels revestiments que podrien presentar manifestacions artístiques (graffitti, gravats).

Finalment i lligat amb el procés de restauració i acondicionament de l'edifici, proposem: el seguiment puntual de les actuacions que es puguin realitzar sobre el subsòl perquè la localització de pous negres, fosses sèptiques, rases d'instal·lacions o simples farciments de pavimentació, rics en restes materials fornirien de contigut l'estudi arqueològic.

La tasca de recerca no es detura en aquest seguit d'apreciacions cal una estreta col·laboració amb altres professionals, en concret amb la historiadora E. Piqué responsable de l'estudi de les fonts documentals i escrites, i arquitectes a fi de dotar la investigació de criteris valoratius amplis.

Í N D E X

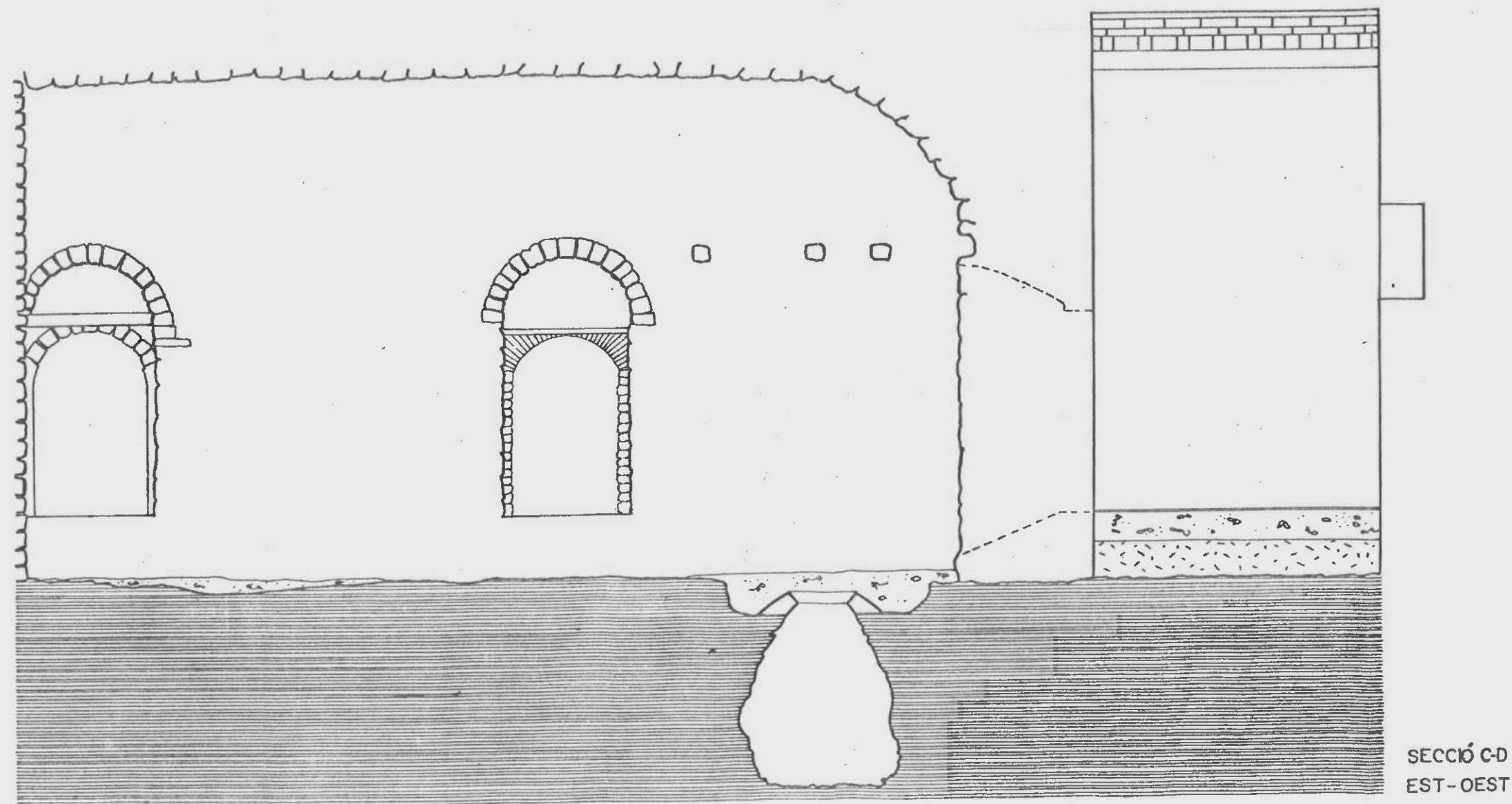
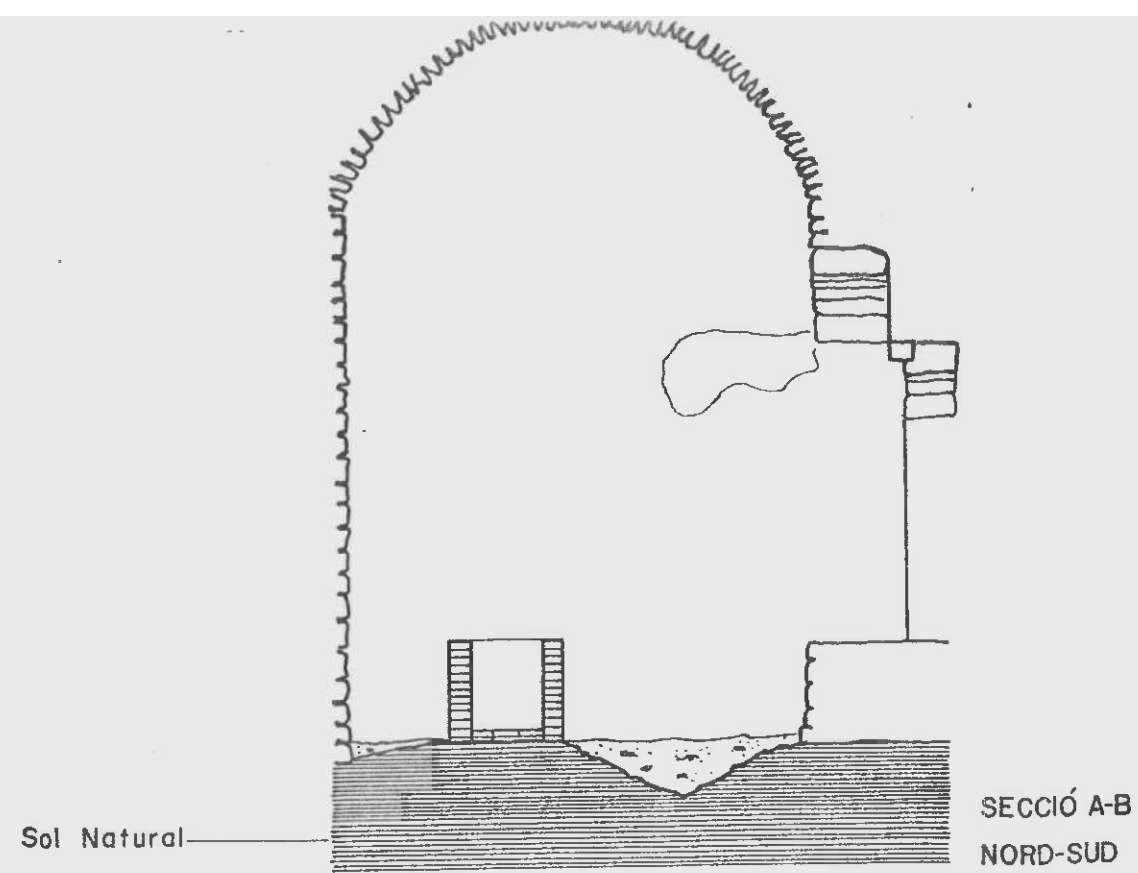
	<u>Pàgs.</u>
INTRODUCCIÓ	1
SITUACIÓ DEL JACIMENT	2
DESCRIPCIÓ DE L'EXCAVACIÓ	3
N o t e s	10
INTERPRETACIÓ I CRONOLOGIA	11
N o t e s	17
BIBLIOGRAFIA	18
PROPOSTES	20

ESCOLA
TALLER
DE REHABILITACIÓ
DEL PATRIMONI

PARC DEL LABERINT D'HORTA
TELS. 2295300 / 08035 BARCELONA

Ajuntament de Barcelona
SERVEI D'ACTIVITATS ARQUEOLÒGIQUES

ASSUMPTE

PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA AL PALAU DEL MARQUÈS D'ALFARRÀS. PARC DEL LABERINT D'HORTA. BARCELONA

PLÀNOL

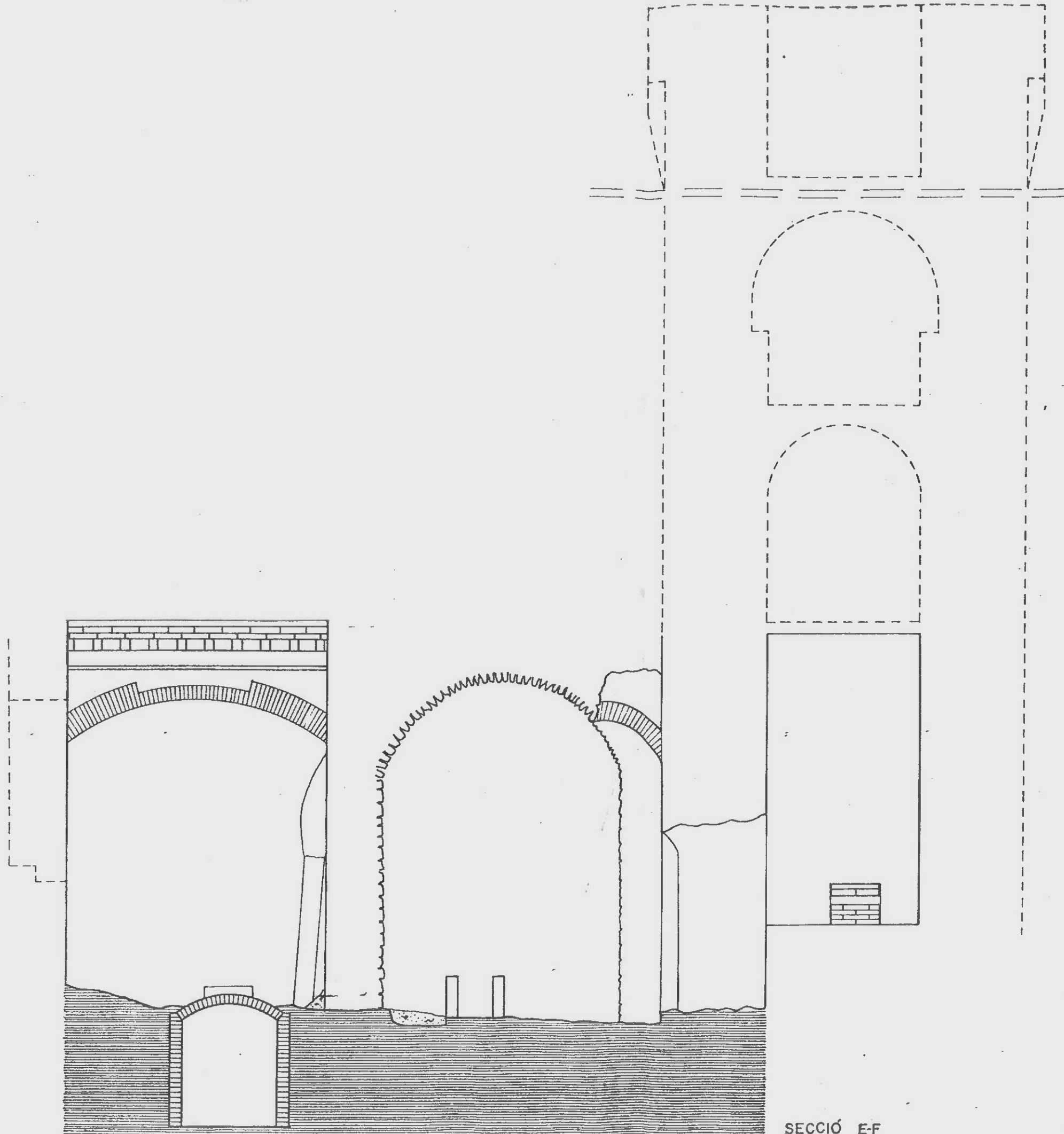
SALA ABSIDIADA.
SECCIÓ LONGITUDINAL I TRANSVERSAL

ESCALA 1/50

TÈCNIC

EMILIA PAGÈS
ARQUEÒLOGA

DATA JULIOL 1987

SECCIÓ E-F

PATRONAT MUNICIPAL
DE L'HABITATGE

ESCOLA
TALLER
DE REHABILITACIÓ
DEL PATRIMONI

PARC DEL LABERINT D'HORTA
TELS. 229 53 00 - 080 35 BARCELONA

Ajuntament de Barcelona
SERVIS D'ACTIVITATS ARQUEOLÒGIQUES

ASSUMPTE

PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA AL PALAU DEL MARQUÈS D'ALFARRÀS. PARC DEL LABERINT D'HORTA. BARCELONA

PLÀNOL

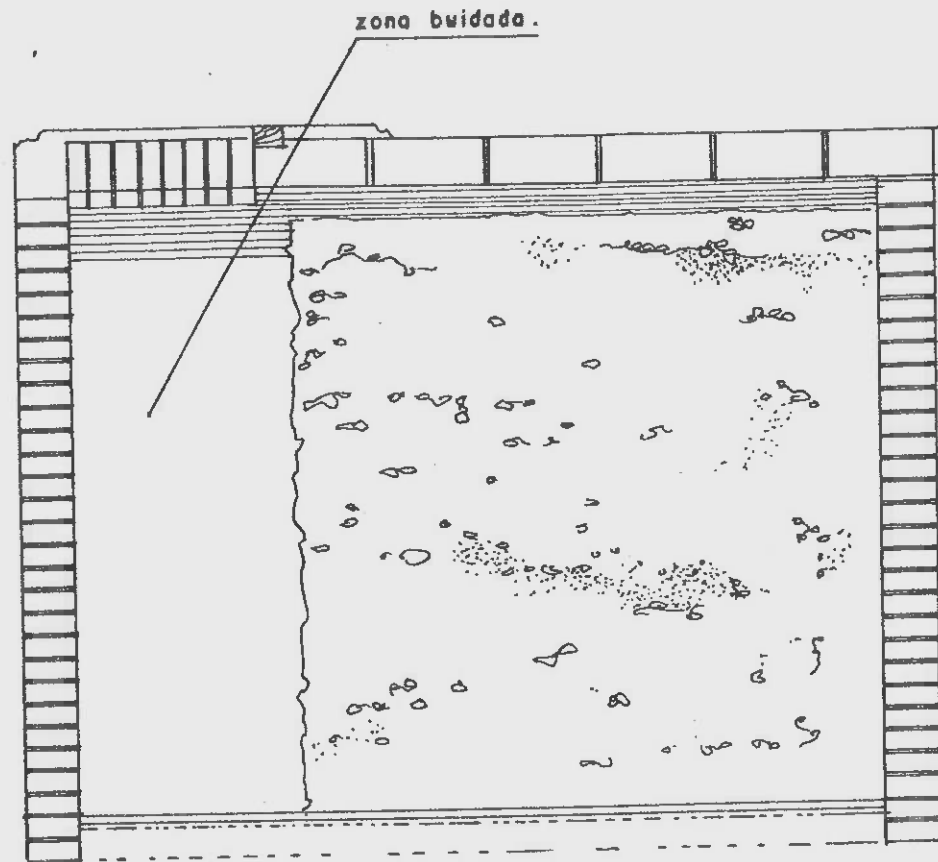
SECCIÓ PER LA BASE DE LA TORRE.

ESCALA 1/50

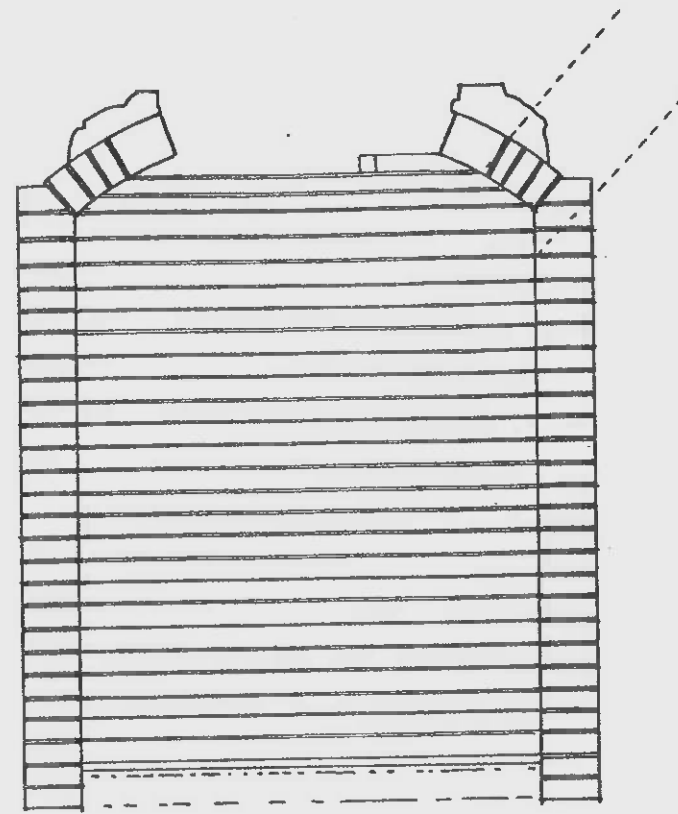
TÈCNIC

EMILIA PAGÈS
ARQUEÒLOGA

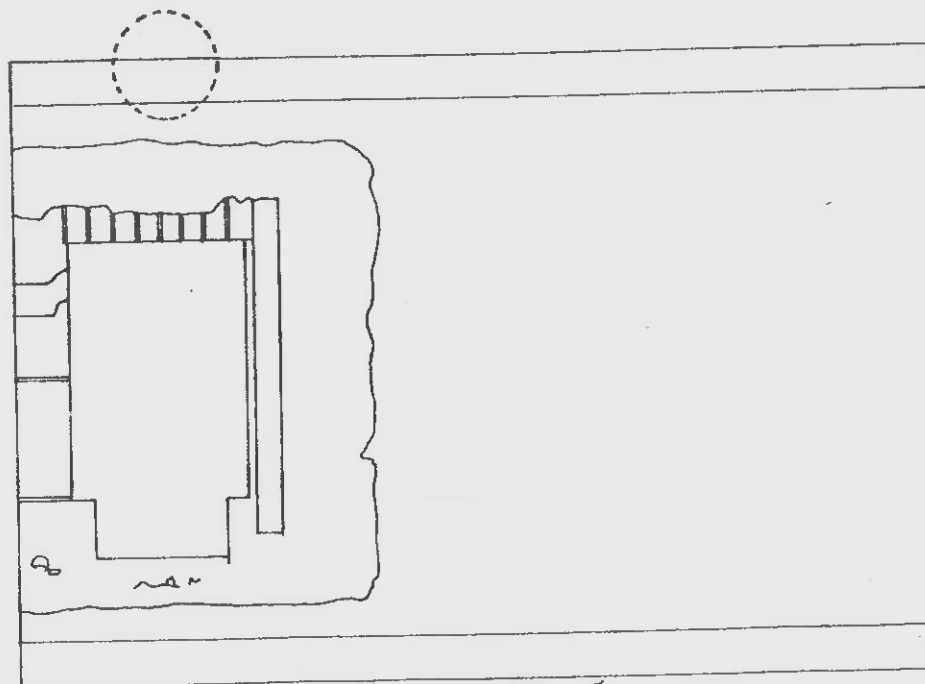
DATA JULIOL 1987

SECCIO

PERFIL

PLANTA

PATRONAT MUNICIPAL
DE L'HABITATGE

ESCOLA
TALLER
DE REHABILITACIÓ
DEL PATRIMONI

PARC DEL LABERINT D'HORTA
TELS. 2295300 / 08035 BARCELONA

ASSUMPTE

PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA AL PALAU DEL MARQUÈS D'ALFARRÀS.
PARC DEL LABERINT D'HORTA. BARCELONA

PLÀNOL

POU NEGRE
U.E. 25

ESCALA 1/20

TÈCNIC

EMILIA PAGÈS
ARQUEÒLOGA

DATA JULIOL 1987

Ajuntament de Barcelona

SERVEI D'ACTIVITATS
ARQUEOLÒGIQUES

PLAÇA DEL REI
08002 - BARCELONA

El dia d'avui han estat dipositats al
Servei d'Activitats Arqueològiques del Museu
d'Història els materials arqueològics procedents
de l'excauació de la Casa senyorial del Laberint
d'Horta, una vegada inventariats i classificats.

Barcelona, a 31 de juliol de 1987.

Cap del Servei d'Activitats Arqueològiques

1.- SALA ABSIS

U.E. 0
U.E. 3
U.E. 5
U.E. 10
U.E. 17
U.E. 27

2.- EXTERIOR SALA ABSIS

U.E. 18

3.- EXTERIOR NORD

U.E. 21

4.- EXTERIOR ANELLA

U.E. 24

U.E. 26

5.- INTERIOR ANELLA

U.E. 28

U.E. 30

U.E. 33

U.E. 34

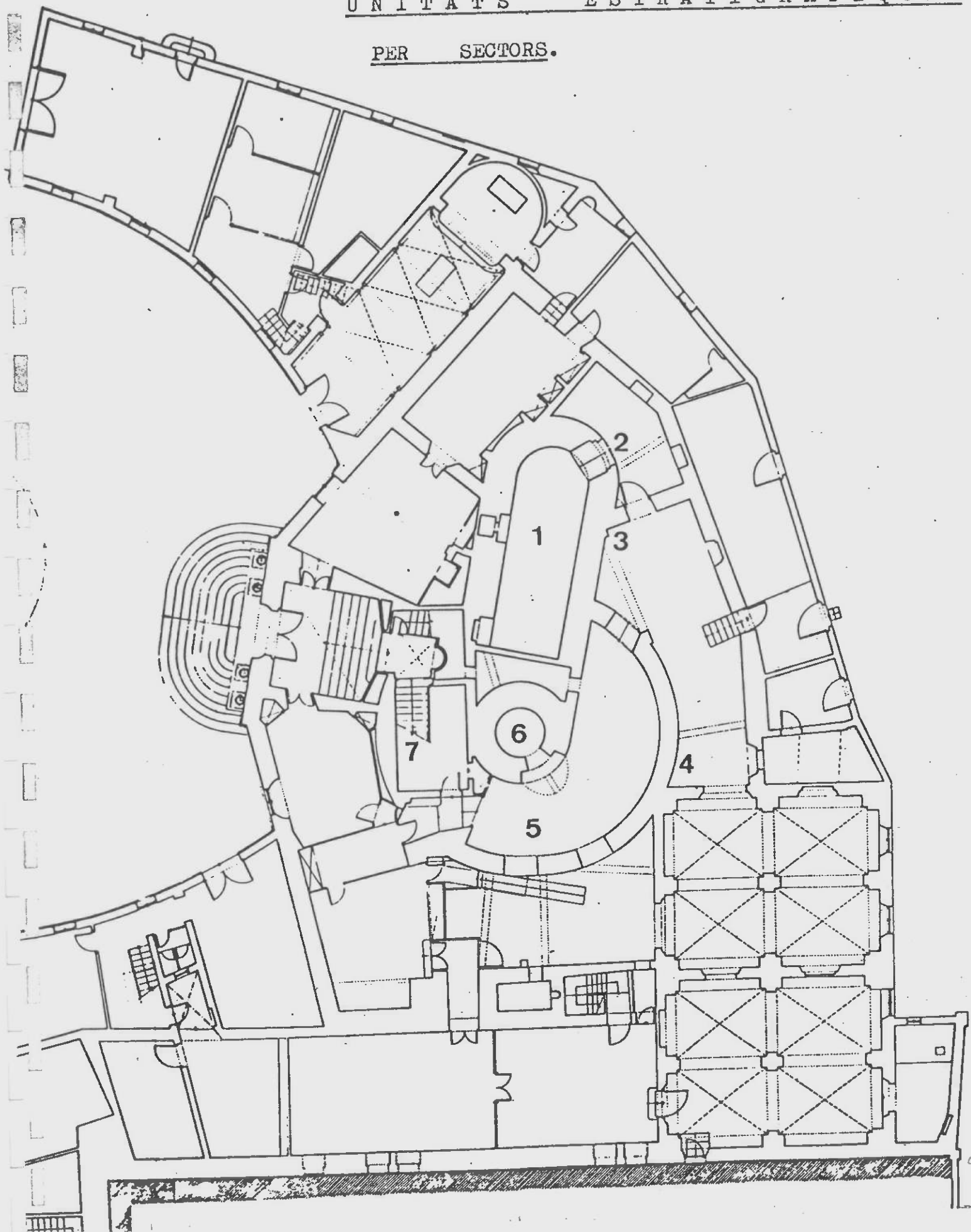
6.- INTERIOR TORRE

U.E. 29

7.- SOTA ESCALA

U.E. 47

UBICACIO DE LES
UNITATS ESTRATIGRAFIQUES
PER SECTORS.

CODI DE LES ABREVIATURES UTILITZADES A L'INVENTARI

GMO	Grollera a mà oxidada
GMR	Grollera a mà reduïda
GTO	Grollera a torn oxidada
GTR	Grollera a torn reduïda
GO	Pastes intermitges
CO	Comuna oxidada
CR	Comuna reduïda
VI	Vidriada incolor
VO	Vidriada color
VO int/ext	Vidriada color interior i exterior
VP	Vidriada polícroma
VRA	Vidriada reflexos metàl·lics
VB	Vidriada blava
VD	Vidriada de dol
MC	Material constructiu
T	Teula
TC	Totxo, maó, rajol
CA	Canals
R	Rajola
E	Estuc
VE	Vidre
ME	Metalls
OD	Ossos determinables
OI	Ossos indeterminables
MD	mandíbules i dents
RM	Restes malacològiques
RP	Restes de peix

FOLI 1	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB	ZONA	SECTOR SALA ABSIS	QUADRE	ANY 1987	U.E. 0
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIO	

1 .VC verd extern. Informe.

FOLI 2	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA	SECTOR ABDIS	QUADRE	ANY 1987	U.E. 3
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL					DESCRIPCIO

- 2 VE transparent amb lletres. Informe.
- 3 VE verd transparent. Informe.

FOLI 3	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB	ZONA	SECTOR SALA ABSIS	QUADRE	ANY 1987	U.E. 5
-----------	---------------------	-------------------	------	-------------------------	--------	-------------	-----------

Nº D' INVENTARI	FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL	DESCRIPCIÓ
-----------------	--------------------------------	------------

- 4 - 10 GMR superfície externa rugosa i interna amb engal-
ba. Informes.
- 11 TO amb guix perfil de motllura.
- 12 VE transparent (tap).
- 13 VE transparent. Fons.
- 14 - 39 VE transparent. Informes.

33

4 FOLI	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA	SECTOR SALA ABSIS	QUADRE	ANY 1987	U.E. 10	DESCRIPCIÓ
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL						

40		VI int/ext. Interiorment motiu sanefa i exteriorment motiu gotes. Vora.
41 -	43	VC. Informes
44 -	45	T
	46	ON vidriat interior.
	47	ME Ferro. Petits fragments.
48 -	49	Morralla.

FOLI 5	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA	SECTOR SALA ABSIS	QUADRE	ANY 1987	U.E. 17
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIO	

50 - 56	GMO superfície externa rugosa i interna allissada, desgredent gruixut. Informes.
57 - 69	GMO superfície externa i interna grollera. Informes.
89 - 90	GMO idem anterior.
91 - 94	GMO superfície interna negrosa, desgredent fi. Informes.
101 - 106	GMO desgredent gruixut. Informes.
70 - 72	GMR superfície externa espatulada amb decoració incisa. Informes.
73	GMR superfície interna brunyida. Vora.
95	GMR superfície interna allissada i externa grollera. Inflexió coll.
96	GC superfície externa oxidada grollera, superfície interna reduïda amb engalba. Desgredent gruixut. Informe.
97 - 100	GC idem anterior.
107 - 109	VI informes.
74	VC verd. Vora.
75	VD. Informe.
76 - 79	VC interiorment amb verd. Vora.
80	T
110	T
81	CR vidriat intern.
111	VE ambar transparent. Informe.
112	ME. Medalla. Iconografia religiosa: Anvers: "SALVATOR MUNDI" Revers: "MATER CHRISTI"

3 FOLI 6	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA	SECTOR SALA ABSIS	QUADRE	1987 ANY	U.E. 17
-------------	---------------------	--------------------	------	-------------------------	--------	----------	------------

NR O' INVENTARI	FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL	DESCRIPCIO
-----------------	--------------------------------	------------

82	Pedra de forma esfèrica. Quars. Possible mà de morter, una de les cares presenta desgast.
83 - 86	OD
113	OD
114 - 115	OI
87 - 88	RM

Mostra carbons.

FOLI 7	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA	SECTOR EXT. SALA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 18
N.º D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIÓ	

- 116 GC. Informe.
- 117 - 118 CC. Informes.
- 119 VC int/ext melat. Informe.
- 120 OI
- 121 - 122 Morralla.

FOLI	CIUTAT	JACIMENT	ZONA	SECTOR	QUADRE	ANY	U.E.
8	BARCELONA	P.LAB.	EXTERIOR	NORD	SALA	1987	21

Nº D' INVENTARI	FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL	DESCRIPCIO
-----------------	--------------------------------	------------

	123	GTR. Nansa i paret.
124 -	125	CO. Informes.
	126	VC int/ext verd. Informe.
	127	VB. Vora.
	128	VB, decoració externa, línia blanca vorejant el peu. Fons.
	129	MC (forma de tegula)
130 -	130	T
131 -	131	B
	132	L
	135	ME. Ferro. Resta fragmentària de faldç.

FOLI 9	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA EXTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 24
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIÓ	

- 146 . VC degradat. Informe.
- 147 VC blanc. Vora.
- 148 T
- 149 CN vidriat int/ext.
- 150 ME Ferro. Clau.

FOLI	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA EXTERIOR	SECTOR ANELLLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 26	DESCRIPCIÓ
Nº O' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL						
		151						CO. Vora.
152	-	158						CO. Informes.
159	-	161						VI, intern. Vores.
		162						VI int/ext. Vora.
163	-	164						VI int. Fons.
		165						VI int. Informe.
166	-	167						VC degradat. Vores.
168	-	169						VC degradat. Informes.
170	-	173						Pisa blanca. Vores (tassetta joguina).
174	-	175						Pisa blanca. Fons. Marca: "SARREGUEMINES 30 "U & C"
		176						Pisa blanca. Disc.
177	-	179						Pisa blanca. Nanses.
180	-	183						Pisa fina blanca. Vora amb un fil daurat.
184	-	203						Pisa blanca. Vores.
204	-	224						Pisa blanca. Informes.
225	-	228						Aïlladors porcellana.
229	-	230						Aïlladors porcellana. Restes fragmentàries.
231	-	235						Restes d'aïlladors circulars porcellana.
236	-	241						Pisa color verd. Peça decorativa forma de fulla.
		242						Pisa color groc. Informe.
		243						Pisa estampada int/ext color verd. Vora.
		244						Pisa estampada color negre. Motius florals. Vora.
245	-	265						Porcellana decorada en verd amb boletes daurades incrustades. Pitxer en forma de fulla.
		266						Porcellana decorada en blau. Informe.
		267						Porcellana. Fragment de la cara d'una figura.
		268						Porcellana. Petit cap d'una figureta.
		269						Porcellana. Fragment d'una pota d'una figura animal.
270	-	277						VB decorat amb línies gruixudes obliques. Vores plat.
278	-	288						VB. Informes. Idem anterior.
289	-	290						CN
291	-	294						VE transparent. Vora i coll ampolla.
		295						VE transparent. Tap prismàtic.
296	-	298						VE transparent. Fons ampolles.
299	-	300						VE transparent. Ampolla amb lletres: ... ELONA ... PADRO

2 FOLI 11	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA EXTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	1987 ANY	U.E. 26
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIÓ	

301 - 305	VE transparent. Tinter : FREE SAMPLE.
306	VE transparent. Ampolla.
307 - 361	VE transparent decorat. Informes.
362 - 369	VE transparent decorat. Aparell il.luminació.
370 - 377	VE transparent decorat (motius florals, geometrics...) Aparell il.luminació.
378 - 385	VE transparent decorat (estrelles). Aparell il.lumi- nació.
386 - 390	VE transparent decorat (grecues). Aparell il.lumi- nació.
391 - 396	VE transparent decorat (vegetal). Aparell il.lumi- nació.
583 - 588	VE transparent decorat (geometric). Aparell il.lumi- nació.
589 - 595	VE transparent decorat. Aparell il.luminació.
596	VE transparent decorat. Aparell il.luminació.
597 - 602	VE transparent decorat (flors). Aparell il.luminació.
603 - 608	VE transparent decorat. Aparell il.luminació.
397 - 524	VE transparent llis. Informes.
525 - 556	VE transparent. Informes d'ampolles.
537 - 577	VE opac. Aparell il.luminació.
578 - 582	VE transparent. Circulars. Ulleres.
609 - 624	VE transparent. Ampul.les, marca: PHOSPHORREN ROBERT
625 - 627	VE ambar transparent. Ampul.la, marca: BOUTY.
628 - 629	VE transparent. Broquet.
630	VE estriat, forma cònica. Us incert.
631	VE transparent. Peça d'enfilall de forma cilíndrica.
632 - 633	VE opac blau. Llàgrimes.
634 - 635	VE transparent blau grabat. Informes.
636	VE transparent ambar. Informes.
637 - 639	VE opac blau. Informes.
640 - 655	VE opac blanc. Informes.
656 - 662	VE transparent vermell. Informes.
663 - 701	VE opac blau amb estries. Informes.
702 - 781	VE transparent verd. Informes.

FOLI	CIUTAT	JACIMENT	ZONA	SECTOR	QUADRE	ANY	U.E.	DESCRIPCIÓ
12	BARCELONA	P. BAB.	EXTERIOR	ANELLA		1987	26	
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL						
782	-	784	ME Plom.	Peces quadrades.				
		785	ME.	Rodeta metàl·lica.				
786	-	809	ME.	Botons.				
810	-	844	ME.	Plom. Tiretes.				
845	-	846	ME Plom.	Soldadet a cavall.				
847	-	848	ME.	Claus.				
		849	ME.	Informe.				
		850	ME.	Tap.				
		851	ME.	Xapa.				
852	-	853	ME.	Fragment tanca.				
854	-	856	ME.	Pees allargades. Us incert.				
		857	ME.	Ganxo.				
		858	ME.	Penjoll.				
859	-	861	ME.	Ullets.				
862	-	863	ME.	Monedes.				
		864	ME.	Disc.				
865	-	879	ME.	Agulles.				
880	-	890	ME.	Informes.				
891	-	898	ME.	Gafets.				
899	-	905	ME.	Anelles.				
		906	ME.	Botó de forma ovalada amb un filet d'or al voltant.				
		907	ME.	Tap.				
908	-	910	ME.	Beines de pinzell.				
		911	ME.	Clau de ganxo.				
		912	ME.	Didal.				
913	-	914	ME.	Us incert.				
915	-	916	ME.	Ullets en forma de flor.				
917	-	918	ME.	Agulla.				
919	-	942	ME.	Informes.				
943	-	944	ME Plom.	Precintes.				
		945	ME Ferro.	Clau peu prismàtic.				
		946	ME Ferro.	Anella de secció plana.				
		947	ME Ferro.	Resta fragmentària d'una clau.				
		948	ME Ferro.	Clau de dues puntes.				

FOLI 13	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA EXTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 26
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIÓ	

949	-	1022	. Botons de nacre i pasta. Diferents mides.				
1023	-	1026	Botons de porcellana.				
		1027	Botó porcellana blanca 4 forats.				
		1028	Botó porcellana negra.				
		1029	Botó negre de forma ovalada.				
1030	-	1055	Botons d'os i banya. Diferents mides i formes.				
1056	-	1071	Fitxes de joc d'os.				
		1072	Boleta de pedra.				
1073	-	1079	Pues d'os i altres materials.				
		1080	Mànc de raspall fet de banya.				
		1081	Meitat d'un petit redet d'os.				
1082	-	1098	OD				
1099	-	1123	OI				
1124	-	1125	MD				
		1126	Os o dent cremada				
		1127	RM				
1128	-	1129	RP				

FOLI 14	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA SALA	SECTOR ABSIS	QUADRE	ANY 1987	U.E. 27	
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL					DESCRIPCIÓ	

		1130	GMO informe.
		1131	GTO informe.
		1132	VI int/ext vora.
		1133	VI int/ext Informe.
		1134	VC int/ext verd-melat. Vora.
		1135	VC int/ext castany fosc. Informe.
		1136	VD. Vora.
		1137	T
1138	-	1139	VE transparent. Informes.
		1140	VE transparent verd. Informe.
		1141	ME Ferro.Clau.
1142	-	1144	ME Ferro. Claus.
		1145	Escòria de metall.
1146	-	1148	ME. Monedes. (Veure full Gabinet Numismàtic).
1149	-	1151	OD

1. Carles III, l'Arxiduc, Catalunya, Barcelona, 1709 (1)
Ardit, AE, 1,57,17,-
Botet 991; Fontecha, p. 261, C. 70
2. Felipe V, Aragón
Dinerillo, AE, 0,40, 10, 12
Fontecha, p. 245, A. 12 a A. 19 (2)
3. Felipe V, España, Barcelona, 1718
1 maravedí, AE, 2,71, 20, 12
Fontecha 631

Bibliografia

Joaquim Botet, Les monedes catalanes. Reed. facsímil: ^{vol. III,} Barcelona, Inst. Est. Catalans, 1976.

Ramón de Fontecha, La moneda de vellón y cobre de la monarquía española (Años 1516 a 1931), Madrid, Artes Gráficas S.L., 1968.

- (1) Per cada moneda donem, sempre que sigui possible, les següents dades: 1º Regnat, país, seca, data d'emissió; 2º Valor nominal, metall, pes en grams, mòdul en mil·límetres i posició d'encunys; 3º Referència bibliogràfica.
- (2) Les dates d'emissió poden ésser: 1710, 1711, 1712, 1715, 1716, 1717, 1718 i 1719.

MONEDES QUE CORRESPONEN ALS NUMS. D'INVENTARI: 1146, 1147
i 1148 DE LA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: 27. NUM.FOLI: 14.

45

FOLI	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA INTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 28	DESCRIPCIÓ
------	---------------------	--------------------	------------------	------------------	--------	-------------	------------	------------

Nº D' INVENTARI

FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL

		1152	GTR.	Informe.				
		1153	CO.	Informe.				
1154	-	1158	CR.	Informes.				
		1159	VI.	Vora i nansa.				
1160	-	1171	VI.	Vores.				
		1172	VI.	Fons.				
1173	-	1205	VI.	Informes.				
1206	-	1224	VC	interior verd, exterior no vidriat.	Informes.			
1225	-	1229	VC	interior verd-melat.	Vores			
		1230	VC	verd-melat.	Vora i nansa.			
1231	-	1235	VC	verd-melat.	Informes.			
1236	-	1237	VC	int/ext castany.	vores.			
1238	-	1241	VC	castany.	Informes.			
1242	-	1245	VC	interior verd.	Fons.			
1246	-	1248	VC	Interior verd.	Informes.			
1249	-	1253	VC	interior melat.	Vores.			
1254	-	1255	VC	melat	Informes.			
1256	-	1257	VC	melat fosc.	Informes.			
1258	-	1259	VC	melat.	Informes.			
1260	-	1263	VC	degradat.	Vores.			
1264	-	1265	VC	degradat.	Informes.			
1266	-	1267	VI	degradat.	Vores.			
		1268	VI	degradat.	Informe.			
1269	-	1287	VC	blanc.	Vores.			
1288	-	1291	VC	blanc.	Fons.			
1292	-	1293	VC	blanc.	Nanses.			
1294	-	1311	VC	blanc.	Informes.			
1312	-	1327	VRM	decoració reticular-ondulant.	Vores. (s.XVI-XVII)			
1328	-	1330	VRM	Fons.				
1331	-	1334	VRM	Nanses d'orelleta.				
1335	-	1355	VRM	Informes.				
		1356	VRM	degradat.	Informe.			
1357	-	1365	VB	Vores.				
		1366	VB	Fons.	Motius vegetals.			

FOLI 16	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA INTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 28
------------	---------------------	--------------------	------------------	------------------	--------	-------------	------------

NR D' INVENTARI	FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL	DESCRIPCIO
-----------------	--------------------------------	------------

- 1367 - 1375 VB Informes.
- 1374 - 1377 TO
- 1378 - 1381 T
- 1382 - 1385 VE transparent informes.
- 1386 - 1388 ME. Agulles.
- 1389 - 1391 ME.Ferro. Claus.
- 1392 Escòria ferro.
- 1393 - 1410 OI
- 1411 - 1428 OD
- 1429 RM

FOLI 17	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA INTERIOR	SECTOR TORRE	QUADRE	ANY 1987	U.E. 29	
Nº D' INVENTARI		FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL				DESCRIPCIÓ		

1430

OD

FOLI 18	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA INTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 30
------------	---------------------	--------------------	------------------	------------------	--------	-------------	------------

Nº D' INVENTARI

FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL

DESCRIPCIÓ

1431	-	1432	VI Vores.
1433	-	1434	VI Informes.
1435	-	1436	VC verd-melat. Vores.
		1437	Pisa. Vora plat.
1438	-	1440	T
		1441	T reduïda.
		1442	VE transparent. Informe.
1443	-	1444	OD
1445	-	1450	OI
		1451	RM

FOLI 19	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB/	ZONA INTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 33
------------	---------------------	--------------------	------------------	------------------	--------	-------------	------------

Nº D' INVENTARI

FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL

DESCRIPCIÓ

1452 - 1454 VI Vores.
 1455 - 1456 VI Informes.
 1457 - 1458 VC verd. Informes.
 1459 - 1463 VC blanc. Vores.
           1464 VC blanc. Informe.
 1465 - 1469 VB Vores.
 1470 - 1471 VB Informes.
           1472 VC degradat. Informe.
           1473 VE transparent. Informe.
 1474 - 1478 OD
 1479 - 1512 OI
           1513 RM

FOLI 20	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA INTERIOR	SECTOR ANELLA	QUADRE	ANY 1987	U.E. 34
------------	---------------------	--------------------	------------------	------------------	--------	-------------	------------

Nº D' INVENTARI

FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL

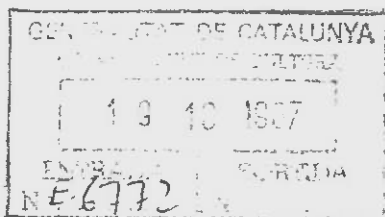
DESCRIPCIO

	1514	CO Informe.
1515 -	1516	CR Informes.
	1517	VI Informe.
1518 -	1519	VE transparent acanalat. Informe.
1520 -	1525	OI

FOLI 21	CIUTAT BARCELONA	JACIMENT P.LAB.	ZONA SOTA	SECTOR ESCALA	QUADRE	ANY 1987	H.E. 47
------------	---------------------	--------------------	--------------	------------------	--------	-------------	------------

№ D' INVENTARI	FITXA D'INVENTARI DEL MATERIAL	DESCRIPCIO
----------------	--------------------------------	------------

1526 - 1528	VI Vores.	
1529 - 1531	VI Informes.	
	1532 VC int/ext vora verd-castany. Vora i nansa.	
	1533 VVC negre. Informe.	
	1534 Pisa. Vora.	
1535 - 1536	Pisa. Fons.	
1537 - 1540	Pisa. Vora plat.	
1541 - 1546	Pisa. Fons plat.	
	1547 VI int/ext. Vora decorada punts grocs.	
1548 - 1550	VI int/ext. Decorat amb groc i negre. Vores plat.	
1551 - 1552	VI ídem anterior. Fons.	
1553 - 1559	VI ídem anterior. Informes.	
1560 - 1568	VP Vores plat. Florejat (principis s.XVIII).	
1569 - 1570	VP ídem anterior. Fons.	
1571 - 1575	VP ídem anterior. Informes.	
1576 - 1578	VB Vora, plat.	
	1579 VB Fons, decoració floral. Plat. (s.XVIII)	
	1580 VB Informes. Idem anterior.	
1581 - 1583	VB Vora plat-amb viu blau.	
	1584 VB Fons plat.	
	1585 VE transparent. Fons vas.	
1586 - 1588	VE transparent. Informes.	
1589 - 1596	ME ferro. Xapa.	
1597 - 1598	ME ferro. Informes.	
	1599 Sola de cuir.	
1600 - 1604	OD	
1605 - 1614	OI	
	1615 MD	
	1616 RP	

A Barcelona, amb data 19 d'octubre de 1987
faig entrega al Servei d'Arqueologia de la Direcció
General del Patrimoni Artístic del Departament de
Cultura de la Generalitat de Catalunya, de l'informe, ^{LA MEMÒRIA}
l'inventari i els plànols pertinents que corresponen
al treball arqueològic dut a terme al Palau del Mar-
quès d'Alfarràs, Parc del Laberint d'Horta (Barcelona),
durant els mesos de juny i juliol de 1987.

[Handwritten signature]